

تشریحی ۱۴۰۰ دشوار

بارم: ۱

چند مورد در عبارت زیر اشتباه وجود دارد؟

«سیداشرف الدین گیلانی، به نسیم شمال مشهور بود. او توانست با شعرهای ساده و عامیانه‌اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. شعرهای او به زبانی پیچیده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در ماهنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید.»

تشریحی ۱۳۹۹ دشوار

بارم: ۱

از میان گزاره‌های زیر چند مورد نادرست است؟

الف) بیت «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی/ دست خود ز جان شستم از برای آزادی» سرآغاز یکی از سروده‌های فرزخی یزدی است.

ب) ایرج‌میرزا از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی کرده است و قطعه «قلب مادر» یکی از این شعرهای ماندگار اوست.

پ) ایرج‌میرزا در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت داشت و در طنز، هجو و هزل دستی داشت.

ت) شعر «ای قلم» از نمونه‌های اشعار انتقادی ملک‌الشعرای بهار است.

ث) ادیب‌الممالک فراهانی سردبیری روزنامه «مجلس» را بر عهده داشت.

ج) میرزا محمدصادق امیری در غزل بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده است.

تشریحی ۱۳۹۷ ساده

بارم: ۱

میرزا محمدصادق امیری فراهانی در چه قالبی اشعار بیشتری سروده است؟

تشریحی ۱۴۰۰ ساده

بارم: ۱

کدام‌یک از شاعران مشروطه به سبب آشنایی با سعدی طبعش شکوفا شد، به سبب آزادی‌خواهی به زندان افتاد و در آخر جانش را فدای آزادی کرد؟

تشریحی ۱۳۹۸ ساده

بارم: ۱

عبارت «تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود و آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت.»، در وصف کیست؟

تشریحی ۱۳۹۷ متوسط

بارم: ۱

روزنامه‌ها و نشریات زیر در عصر مشروطه به دست چه کسانی تولید شدند؟ (به‌ترتیب)

«نوبهار - مجلس - سروش - بهار»

تشریحی ۱۴۰۰ ساده

بارم: ۱

شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت کدام است و کدام اثر او در سبک حماسی است؟

تشریحی ۱۳۹۷ ساده

بارم: ۱

کدام شاعر از موسیقی‌دانان عهد مشروطه بود؟ سوز و شور شعر او نشان از چه دارد؟

نهایی ۱۴۰۰ متوسط

بارم: ۱

چند ادبیات دوره پهلوی به ویژه شعر، نثر، نمایش و محاوره را نام ببرید؟

۱۰

متوسط

نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

بیت‌های زیر سروده «عارف قزوینی» است، دو مضمون سروده او را بنویسید.

«فکری ای هم وطنان، در ره آزادی خویش
 خانه‌ای کاوشود از دستِ اجانب، آباد
 جامه‌ای کاو نشود غرق به خون بهر وطن
 زاشک ویران کنش آن خانه که «بیت الحزن» است
 بَدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است»

۱۱

متوسط

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

با توجه به ابیات زیر، ویژگی بارز آن‌ها از لحاظ فکری از زمینه‌های مهارت کدام شاعر عصر بیداری است؟

«عاقل» طباطبایی «کور است کو به مکر / با هر طرف بساخت که مزد از سه سو گرفت
 گه اعتدال و گه رادیکال، گاه سوسیال / بدتر از آن زنیست که هفتاد شو گرفت
 خلق گویند در خزانه نمانده‌ست یک فلوس / ما را هزار خنده از این گفت‌وگو گرفت»

۱۲

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

کدام نوع ادبی در دوره بیداری نسبت به سایر انواع، جاذبه کمتری دارد و تنها اثر قابل توجه این دوره تألیف چه کسی است؟

۱۳

ساده

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

عبارت زیر معرّف کدام شاعر عصر بیداری است؟

«شعر او از زندگی سیاسی‌اش جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسقط‌هایی است که بسیاری از حوادث و اوضاع آن روزگار را بیان می‌کنند.»

۱۴

ساده

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

عرصه هنری ... ترانه‌ها و تصنیف‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مؤثری داشت.

۱۵

متوسط

تشریحی ۱۳۹۷

بارم: ۱

صاحب کتاب منشآت، مسائل عصر را با زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک ... نوشت.

۱۶

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

چه عواملی باعث کم توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری شد؟ (ذکر دو مورد)

۱۷

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

بیت زیر دارای دو وزن است، هر دو وزن آن را بنویسید.

«لاف از سخن چو دُر توان زد آن خشت بود که پُر توان زد»

۱۸

ساده

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

بارم: ۲

جاهای خالی را تکمیل کنید:

الف) در دوره ناصرالدین شاه با رفت و آمد ایرانیان به اروپا هم رواج یافت.

ب) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمانهای بود.

ج) فعالیت اصلی میرزا محمد صادق امیری فراهانی بود.

د) دو مجله و نوبهار با مدیریت ملک الشعرای بهار به عرصه ظهور رسیدند.

۱۹

بیت زیر از کیست؟ مضامین عمده اشعار او چه بود؟

ساده

تشریحی ۱۳۹۷

بارم: ۱

«از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»

۲۰

بیت مقابل از کیست: « به نام خداوند بینش نگار / خردآفرین، آفرینش نگار»

ساده

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۲۱

چند مورد از مفاهیم زیر، مورد توجه شاعران و نویسندگان عصر بیداری یا مشروطه قرار نگرفت؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

«مبارزه با استبداد و استعمار - برانگیختن احساسات ملی و میهنی - پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی - گرایش به شعرهای ترجمه‌ای - انتقاد از نابسامانی‌ها - بازتاب بیشتر علوم در شعر - آزادی، وطن و قانون‌خواهی - تبدیل موضوعات کهن به مضامین تازه و زبان جدید»

۲۲

این عبارت مربوط به کدام شاعر عصر بیداری است؟

ساده

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

«وی در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است و سردبیری روزنامه مجلس را برعهده داشت.»

۲۳

در جای خالی واژه مناسب، بنویسید.

متوسط

نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

مهم‌ترین اثر «میرزاده عشقی» نمایشنامه منظوم است. (ذکر نام اثر)

۲۴

چه کس یا کسانی «انجمن ادبی اصفهان» را اداره می کردند؟

ساده

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

۲۵

از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند غلط وجود دارد؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

«در سال‌های مشروطه در نثر فارسی دگرگونی‌هایی رخ می‌دهد که نثر را به سمت سادگی سوق می‌دهد. از آن جمله می‌توان به سرخوردگی از زبان سبک هندی و روی آوردن به ترجمه بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا اشاره کرد. آثار منثور این دوره در دو حوزه داستان و نمایشنامه می‌گنجد. از رمان‌ها می‌توان به «شمس و طغرا» اثر محمدباقر میرزا خسروی اشاره کرد.»

۲۶

چه کسی برای اولین بار در ایران به نوشتن نمایش نامه پرداخت و زبان این نمایش نامه ها چگونه بود؟

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

۲۷

موضوع خداوندنامه چیست؟

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۲۸

هدف از تأسیس انجمن ادبی خاقان چه بود؟

ساده

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۲۹

کدام نوع ادبی به شیوه جدید خود در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد و محصول یک قرن گذشته است؟

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

۳۰

هنر فروغی بسطامی در چیست و سرمشق کار او چه کسانی هستند؟

ساده

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

(۳۱)

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

متوسط

الف) صحیح یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید:

بارم: ۲

- ۱) رمان «شمس و طغرا» اثر میرزا حسن خان بدیع از نخستین رمانهای عصر بیداری است. ()
- ۲) در زمان فتحعلی شاه، با تأسیس چاپ خانه، ترجمه آثار اروپایی در ایران آغاز شد. ()
- ۳) ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی مثل آزادی، وطن، قانون‌خواهی و مبارزه با استبداد و استعمار شکل گرفت. ()
- ۴) علی اکبر دهخدا در برلین روزنامه «سروش» را منتشر کرد. ()
- ب) کدام بیت از شاعری است که به سبب آزادی‌خواهی به زندان افتاد و تحت تأثیر سعدی و مسعود سعد سلمان بود؟
- ۱) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی
- ۲) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت میکنی از شرع قرآن ای قلم
- ج) کدام عبارت به سبک نثر و عبارات قائم‌مقام فراهانی نزدیکتر است؟
- ۱) غایر خان بر امتثال اشارت ایشان را بی‌مال و جان کرد؛ بلکه جهانی را ویران و عالمی را پریشان و خلقی را بی‌خان و مان.
- ۲) حکیمی را پرسیدند از سخاوت و شجاعت کدام بهتر است. گفت: آن که را سخاوت است به شجاعت حاجت نیست.

(۳۲)

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.

بارم: ۱

- الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت (میرزا آقا تبریزی - میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل) بوده است.
- ب) اولین رمان اجتماعی را، «مرتضی مشفق کاظمی» در سال ۱۳۰۱ با نام (شمس و طغرا - تهران مخوف) منتشر کرد.

(۳۳)

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

ساده

به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:

بارم: ۲

- الف) انجمن ادبی خاقان به ریاست چه کسی در تهران تشکیل شد؟
- ب) هدف از تأسیس انجمن ادبی خاقان چه بود؟
- ج) «سبک بازگشت» حدّ واسط کدام دو سبک ادبی دانسته می‌شود؟

(۳۴)

تشریحی ۱۴۰۰

دشوار

در عبارت زیر چند غلط علمی وجود دارد؟

بارم: ۱

- «از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت محمدعلی شاه قاجار، یعنی در دوران حکومت‌های صفویه، زندیه و ابتدای دوره قاجار، رشد و شکوفایی قابل‌توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده می‌شود.»

(۳۵)

تشریحی ۱۳۹۹

دشوار

چند مورد از گزاره‌های زیر درباره نثر دوره بیداری درست است؟

بارم: ۱

- الف) در سال‌های اول مشروطه بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند.
- ب) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های عاشقانه بود.
- پ) میرزا آقا تبریزی اولین کسی بود که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت.
- ت) ترجمه آثار اروپایی در ایران با ایجاد چاپ خانه در زمان مظفرالدین شاه آغاز شد.
- ث) تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه جاذبه‌ای نداشت.

(۳۶)

متوسط

نهایی ۱۳۹۹

وزن بیت زیر از تکرار چهار بار پدید آمده است.

بارم: ۱

«به پایان آمد این دفتر، حکایت هم‌چنان باقی است به صد دفتر نشاید گفت حسب الحال مشتاقی»

(۳۷)

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید.

بارم: ۱

(ناهمسان - همسان یک پایه‌ای - همسان دولختی)

(الف) بی تو در کلبه گدایی خویش رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌پرس

(ب) گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم

(ج) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید

(۳۸)

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

(الف) وزن بیت زیر را، هم به صورت نظم همسان و هم به صورت نظم ناهمسان هجاها بنویسید.

بارم: ۲

«رفتیم اگر ملول شدی از نشست ما / فرمای خدمتی که برآید ز دست ما»

(ب) در بیت زیر آرایه تلمیح را به طور کامل مشخص و توضیح دهید.

«ما قصه سکندر و دارا نخوانده‌ایم / از ما به جز حکایت مهر و وفا می‌پرس»

(۳۹)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

وزن عروضی بیت «چون اشکم از دو دیده کجا می‌روی که تو / چون داغ عشق در جگرم جا گرفته‌ای» کدام است؟

بارم: ۱

(۴۰)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

کدام دو بیت هم وزن‌اند و قابلیت دو گونه برش هجایی را دارند؟

بارم: ۱

(الف) آراست عروس گل گلستان را / آماده شو ای بهار بستان را

(ب) عاشقانی که باخبر می‌رند / پیش معشوق چون شکر می‌رند

(پ) در کوی تو غم ز شادمانی خوش‌تر / مردن ز حیات جاودانی خوش‌تر

(ت) ای مطرب دل برای یاری را / در پرده زیر گوی زاری را

(ث) چشم‌ها و نمی‌شود از خواب / چشم بگشا و جمع را دریاب

(۴۱)

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

وزن بیت زیر، کدام است؟

بارم: ۱

«جلوه‌کنان می‌روی و باز می‌آیی / سرو ندیدم بدین صفت متمایل»

(۴۲)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

وزن عروضی بیت زیر، کدام است؟

بارم: ۱

«در مانده‌ایم با دل غم‌خواره می‌کجاست؟ / در آتشیم با جگر تشنه آب کو؟»

(۴۳)

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

وزن بیت زیر کدام است؟

بارم: ۱

«نخوانده بوی گل آید اگر به خلوت من ز نازکی به دلم بار می‌شود چه کنم»

(۴۴)

کدام یک از کلمات «تک هجایی» زیر ممکن است در صورت اضافه شدن به کلمه دیگری «کوتاه» شود؟

متوسط نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

الف) دو (ب) سو (ج) جو (د) مو

(۴۵)

وزن بیت زیر، کدام است؟

متوسط تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

«جلوه‌کنان می‌روی و باز می‌آیی سرو ندیدم بدین صفت متمایل»

(۴۶)

برای بیت: «دل گفت وصالش به دعا باز توان یافت / عمری است که عمرم همه در کار دعا رفت» کدام وزن ترجیح ندارد؟

متوسط نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن

ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف

متوسط تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

تقطیع هجایی بیت زیر، کدام است؟

«نه آن چنان به تو مشغولم ای بهشتی رو که یاد خویشتم در ضمیر می‌آید»

(۴۸)

از میان گروه واژه‌های زیر چند گروه نمی‌توانند هم‌قافیه باشند؟

متوسط تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

«(موسی - سرا) (سهل - رحل) (سر - مُصر) (من - چمن) (دستی - رفتی) (تو - جو) (بیافت - نتافت) (دهشت - دشت) (زنده - مرده)»

(۴۹)

وزن کدام یک از ابیات زیر متفاوت است؟

متوسط نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

الف) جاننا نظری که ناتوانم/ بخشا که به لب رسید جانم

ب) گشته‌ام درجهان و آخر کار/ دلبری برگزیده‌ام که مپرس

ج) ای سرو بلند قامت دوست/ وه وه که شمایلِت چه نیکوست

(۵۰)

برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟

متوسط نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

«تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف از ما نیست که از دیده چه‌ها رفت»

الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن (ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مُستف

متوسط نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

بیت: «یاد باد آنکه ز ما وقت سفر یاد نکرد به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد»

الف) تقطیع هجایی کنید. (ب) نشانه‌هایی هجایی آن را بگذارید. (ج) وزن بیت را بنویسید.

متوسط تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

وزن مصراع‌های زیر، به‌ترتیب کدام است؟

«صبح خواهد شد/ و به این کاسه آب/ آسمان هجرت خواهد کرد»

(۵۳)

به پرسش های زیر پاسخ دهید:

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

بارم: ۲

(الف) تقطیع مثال های زیر، مطابق کدام اختیارات شاعری است؟

(۱) درخت دوستی (۲) (U _ _ U _ _ U) خوش آهنگ (U _ _ U):

(ب) پس از تقطیع هجایی بیت زیر، اختیارات شاعری زبانی به کار رفته در آن را مشخص کنید.

«همه برگ بودن همی ساختی / به تدبیر رفتن نپرداختی»

(۵۴)

وزن چند بیت از ابیات زیر «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن» است؟

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

بارم: ۱

(الف) کنون که می‌دمد از بوستان نسیم بهشت / من و شراب فرح‌بخش و یار حورسروش

(ب) سخن عشق نه آن است که آید به زبان / ساقیا می‌ده و کوتاه کن این گفت و شنود

(ج) اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت / کشیدم از تو کشیدم شنیدم از تو شنیدم

(د) شراب ارغوانی را گلاب اندر قدح ریزیم / نسیم عطرگردان را شکر در مجمر اندازیم

(هـ) خیال روی تو در هر طریق هم‌ره ماست / نسیم موی تو پیوند جان آگه ماست

(و) بود که یار نرنجد ز ما به خلق کریم / که از سؤال ملولیم و از جواب خجل

(۵۵)

وزن بیت: «درد عشقی کشیده‌ام که می‌پرس

زهر هجری چشیده‌ام که می‌پرس» چیست؟

متوسط

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

(الف) فاعلاتن مفاعیلن فعلن (ب) مفتعلن فاعلاتن فع

(۵۶)

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

ابتدا نشانه های هجایی بیت زیر را به صورت مرتب نوشته، سپس وزن بیت را به صورت نظم ناهمسان هجاها بیان کنید. بارم: ۲

«تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت»

(۵۷)

بعد از مشخص نمودن پایه های آوایی و نشانه های هجایی بیت زیر، وزن آن را تعیین کنید.

ساده

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

بارم: ۲

«دنیا نیرزد آن که پریشان کنی دلی / زنهار بد مکن که نکرده است عاقلی»

(۵۸)

وزن هر یک از ابیات زیر را بنویسید و مشخص کنید که وزن کدام بیت نا همسان است؟

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف: دلم سر به هامون رها می‌پسندد سرم بالش از صخره‌ها می‌پسندد

ب: گشته‌ام در جهان و آخر کار دلبری برگزیده‌ام که می‌پرس

دشوار

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

(۵۹) در بیت زیر به‌ترتیب چند هجای کشیده و چند هجای کوتاه به چشم می‌خورد؟

«ای عقل نگفتم که تو در عشق ننگی در دولت خاقان نتوان کرد خلافت»

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

(۶۰)

وزن بیت زیر کدام است؟

«چندان که توانم من گریان ز فراقت / زان لب که به یک خنده جهان بد ز شکر کرد»

۶۱

وزن بیت زیر، کدام است؟

تشریحی ۱۳۹۸ متوسط

بارم: ۱

«کنون که کشتی ما در میان موج فتاد / اگر چنانکه مجال شنا بود غم نیست»

۶۲

وزن واژه شعر زیر کدام است؟

تشریحی ۱۳۹۹ دشوار

بارم: ۱

«در سحرگاه شبی سرد و سیاه / به جهان چشم گشود / با کسی راز نگفت»

۶۳

وزن بیت «ما را ز خیال تو چه پروای شراب است / خم گو سر خود گیر که خمخانه خراب است» چیست؟

تشریحی ۱۴۰۰ ساده

بارم: ۱

۶۴

وزن عروضی بیت «چون اشکم از دو دیده کجا می‌روی که تو / چون داغ عشق در جگرم جا گرفته‌ای» کدام است؟

تشریحی ۱۳۹۹ متوسط

بارم: ۱

۶۵

وزن عروضی بیت «کس نیست که افتاده آن زلف دو تا نیست / در رهگذر کیست که دامی ز بلا نیست» کدام است؟

تشریحی ۱۳۹۹ دشوار

بارم: ۱

۶۶

برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟

نهایی ۱۳۹۹ دشوار

بارم: ۱

کس واقف ما نیست که از دیده چه ها رفت.

تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین

الف) مستفعلٌ مستفعلٌ مستف

ب) مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فاعولن

۶۷

در کدام یک از واژگان بیت زیر، مضوت بلند «ی» همواره کوتاه است؟

نهایی ۱۴۰۱ متوسط

بارم: ۱

«هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»

۶۸

وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

نهایی ۱۴۰۰ متوسط

بارم: ۱

«ما نصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردیم»

الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (ب) فاعلاتن مفاعلن فع لن

ج) مستفعلٌ فاعلاتن فع لن (د) مستفعلن مفاعلٌ مستفعلن

۶۹

در کدام یک از مصراع های زیر، کلمه «سو» کوتاه تلفظ نمی‌شود؟

نهایی ۱۴۰۱ متوسط

بارم: ۱

الف) روزه یک سو شد و عید آمد و دلها برخاست

ب) آمد سوی کعبه سینه پرچوش

(۷۰)

به پرسش های زیر پاسخ دهید:

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

بارم: ۲

الف) نشانه های هجایی بیت زیر را بنویسید.

« دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند / از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم »

ب) وزن بیت های سمت راست جدول را از سمت چپ جدول انتخاب کرده و درپاسخ نامه وارد کنید. (یک مورد در سمت چپ جدول اضافی است.)

مفتعلن فاعلات مفتعلن فع	۱) چون در دل و چشم ماست جای / غیر از تو که دید سرو دلجوی
مفعول مفاعیلن فعولن	۲) گوشه ابروی توست منزل جانم / خوشتر از این گوشه پادشاه ندارد
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	

(۷۱)

بیت زیر در چه وزنی سروده شده است؟

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

« گردون به شیشه ئهی ام سنگ کین زند / طالع به شمع کشته ما آستین زند »

(۷۲)

وزن بیت زیر کدام است؟

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

بارم: ۱

« دردا که رفت دلبر و دردم دوا نکرد صد وعده بیش داد و یکی را وفا نکرد »

(۷۳)

برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید.

ساده

نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

(همسان دولختی- ناهمسان)

الف) تو با خدای خودانداز کار و دل خوش دار / که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند

ب) من به زبان اشک خود می دهمت سلام و تو / برسر آتش دلم همچو زبانه می روی

(۷۴)

متوسط

نهایی ۱۴۰۱

بیت «دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست» بر وزن «مستفعیلن مفاعیلن مستفعیلن فعل»
است؛ برش آوایی دوم این بیت کدام یک از موارد زیر است؟

الف) فاعلاتن مفاعیلن فعیلن

ب) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعیلن

ج) مفعول مفاعیلن مفاعیلن

د) مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعیلن

(۷۵)

با توجه به بیت زیر به سوالات زیر پاسخ دهید:

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۸

بارم: ۲

«از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»

الف) بیت متعلق به چه کسی است؟

ب) شاعر بیت علاوه بر شاعری در چه زمینه ای فعالیت داشت؟

ج) ضمن مشخص کردن نشانه های هجایی مصراع نخست بیت، وزن آن را بنویسید.

(۷۶)

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

نام «قالب» هر يك از اشعار زیر را بنویسید.

بارم: ۱

الف) «می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب تاب / نیست يك دم شكند خواب به چشم كس و ليك / غم اين خفته چند / خواب در چشم ترم می‌شكند»

ب) هر لحظه به شكلی بت عیار برآمد دل برد و پنهان شد

هر دم به لباسی دگر آن یار برآمد گه پیر و جوان شد

(۷۷)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۹

وزن و نام بحر بیت زیر، چیست؟

بارم: ۱

«هر آن كس كه دردی در آتش نبود / دمی خوش نمی‌آمدش همچو عود»

(۷۸)

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

برای هر يك از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل كمانك را انتخاب كنید.

بارم: ۱

(همسان يك‌پایه‌ای - ناهمسان - همسان دو لختی)

الف) پیش كمان ابرویش لابه همی كنم ولی گوش كشیده است از آن گوش به من نمی‌كند.

ب) نسیم صبح را گفتم كه با او جانبی داری كز آن جانب كه او باشد، صبا عنبر فشان آید.

ج) در دام فتاده آهویی چند محكم شده درست و پای در بند

(۷۹)

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

الف) وزن هر يك از مصراعهای زیر را تعیین كنید.

بارم: ۲

۱) دلبری برگزیده‌ام كه می‌رس

۲) عجب نباشد اگر در ادای خطبه عشق

ب) وزن كدام بیت ناهمسان است؟

۱) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست / طیب جان خرابم كسی و رای تو نیست

۲) دلم سر به هامون رها می‌پسندد / سرم بالش از صخره‌ها می‌پسندد

ج) وزن كدام بیت قابلیت دو گونه تقسیم‌بندی هجایی را دارد؟

۱) شمع را بنگر كه با سیلاب اشك / هر شیم تا روز بر بالین بسوخت

۲) از لعل تو يك زمان شكیم نیست / بی باده كجا قرار گیرد مست

(۸۰)

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

پایه های آوایی، نشانه های هجایی و وزن بیت زیر را تعیین كنید.

بارم: ۲

«آتش حب الوطن چو شعله فروزد / از دل مؤمن كند به مجمره اسپند»

(۸۱)

متوسط

تشریحی ۱۳۹۸

وزن واژه شعر زیر، كدام است؟

بارم: ۱

«به چه خواهی بردن / در شبی این همه تاریك پناه»

(۸۲)

اختیار « وزنی » مشترک در دو مصراع بیت زیر را بنویسید.

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

آمد سوی کعبه سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش

(۸۳)

نشانه های هجایی بیت زیر را به دو صورت برش بزنید ، پس از تعیین پایه های آوایی ، وزن هر یک را بنویسید.

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

ای سرو بلند قامت دوست / وه وه که شمایلت چه نیکوست.

(۸۴)

نام « بحر » بیت زیر را بنویسید.

متوسط

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

« روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه ها بسیار دارد »

(۸۵)

چند بیت از ابیات زیر بر وزن « مفتعلن فاعلات مفتعلن فع » سروده شده است؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

الف) دامن بی حاصلی غبار ندارد / رنگ حنا تهمتی ست بر کف افسوس

ب) در تپش آباد دل قطع نفس می کنیم / نیست ز منزل برون جاده و فرسنگ ما

پ) من نپسندم تو را به پود کنون / چون نپسندی همی تو تار مرا

ت) کیست برون تازد از غبار توهم / عرصه شطرنج ما سوار ندارد

(۸۶)

به ترتیب آرایه های ابیات زیر کدام است؟

متوسط

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

الف) ذره ناچیز ما بر گردن همت گرفت / بار سنگین امانت را که گردون برنتافت

ب) از عشق خو برویان من دست شسته بودم / پایم به گل فرو شد، در کوی تو قضا را

ج) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی / من از آن روز که در بند توام آزادم

(۸۷)

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

در بیت « گر باد به دوزخ برد از کوی تو خاک / آتش، همه آب زندگانی گردد » کدام کلمه با واژه « باد » آرایه مراعات نظیر دارد؟

بارم: ۱

(۸۸)

الف) در بیت زیر بین کدام کلمات مراعات نظیر وجود دارد؟

متوسط

تشریحی قلم چی ۱۳۹۷

بارم: ۲

« چند آن همه دیروز؟ چرا این همه امروز / دستی به فراوانی فردا برسانیم »

ب) در بیت زیر، کدام مصراع نشان دهنده آرایه تلمیح است؟ مصراع مذکور به کدام واقعه اشاره دارد؟

« تیغ سبابه را چو شهر نمود / سپر ماه را دو بهر نمود »

(۸۹)

آرایه قسمت های مشخص شده بیت های زیر را بنویسید.

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف) چنین گفت پیغمبر راستگوی / « ز گهواره تا گور دانش بجوی »

ب) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است / سیر آن دانه که شد رهزن آدم بلاوست

۹۰

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بیت زیر کدام آرایه ادبی را نشان می دهد ؟ دانسته تاریخی خود را در مورد آن بنویسید .
گفت آن یار کز او گشت سردار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد

بارم: ۱

۹۱

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

کدام آرایه معنوی آگاهی شاعر را از موضوعات مختلف به بهترین وجه نشان می دهد . این آرایه را در بیت زیر مشخص کنید:
خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش « بوی جوی مولیان آید همی »

بارم: ۱

۹۲

نهایی ۱۳۹۹

متوسط

کدام یک از عبارت های زیر درست و کدام نادرست است؟
الف) در بیت: حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توأم، آزادم» آرایه «تضمین» وجود دارد.
ب) آرایه بیت: «سر من مست جمالت، دل من خام خیالت / گهر دیده نثار کف دریای تو دارد» «متناقض نما» است.
ج) در شعر: «می شناسمت / چشم های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغهاست / می شناسمت» آرایه «اغراق» وجود دارد.
د) بیت: «نه خدا توانمش خواند، نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را» آرایه «تلمیح» ندارد.

بارم: ۱

۹۳

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

آرایه های شاخص هر بیت را از کمانک مقابل آن بیاوید و بنویسید.
الف) ز دیوارها خشت و از بام سنگ به کوی اندرون تیغ و تیر و خدنگ (اغراق - مراعات نظیر)
ب) باز آی که در غم تو ما را چشمی و هزار چشمه آب است (مراعات نظیر - اغراق)

بارم: ۱

۹۴

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

متوسط

در بیت زیر:
«مجنون رخ لیلی چون قیس بنی عامر فرهاد لب شیرین چون خسرو پرویزم»
کلمات مشخص شده یادآور کدام آرایه های بدیع معنوی هستند؟ این آرایه ها را در مصراع موردنظر توضیح دهید.

بارم: ۲

۹۵

تشریحی ۱۴۰۰

متوسط

آرایه های بیت زیر چیست؟
«همچو فرهاد بود کوهکنی پیشه ما/ کوه ما سینه ما ناخن ما تیشه ما»

بارم: ۱

۹۶

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

به ترتیب آرایه های «تلمیح، تشبیه گسترده، مراعات نظیر، کنایه» در کدام ابیات آمده است؟
الف) مو به مویم دوست شد، ترسم که استیلای عشق / یک انا الحق گوی دیگر بر سر دار آورد
ب) یاد ایامی که بودم در خمستان فرنگ / جام او روشن تر از آینه اسکندر است
ج) گر دست دهد خاک کف پای نگارم / بر لوح بصر خط غباری بنگارم
د) یوسفی کز قیمت او مفلس آمد شاه مصر / هر طرف یعقوب وار از غمزه اش دل خسته ای

بارم: ۱

(۹۷)

متوسط

تشریحی ۱۳۹۸

به ترتیب آرایه های ابیات زیر کدام است؟

بارم: ۱

- الف) آیینیه را ز صحبت طوطی گریز نیست / ای سنگدل به صائب شیرین سخن درآ
 ب) تو یاد کن الطاف خود در سابق الله الصمد / در حق هر بدکار بد هم مجرم هر دو سرا
 پ) من شکفتم ز طرب زان که چو گل بر لب جوی / بر سرم سایه آن سرو سهی بالا بود

(۹۸)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۷

از میان ابیات زیر در چند بیت آرایه تضمین دیده می شود؟

بارم: ۱

- الف) به بانگ چنگ چو حافظ همیشه گوید «نور» / که من نسیم حیات از پیاله می جویم
 ب) جز آن نگویم شاها که رودکی گوید / خدای چشم بد از ملک تو بگرداناد
 پ) می برد مصرع حافظ از دست «حزین» / تکیه بر عهد گل و باد صبا نتوان کرد
 ت) روح حافظ بود از کلک تو خوشنود «حزین» / از تو این تازه غزل ورد زبان ما را بس
 ث) کمال حافظ شیراز را ز «صائب» پرس / که قدر گوهر شهوار جوهری داند

(۹۹)

ساده

نهایی ۱۴۰۰

بیت زیر، به چه موضوعی «تلمیح» دارد؟

بارم: ۱

«یارب این آتش که برجان من است / سرد کن زان سان که کردی برخلیل»

(۱۰۰)

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

به سؤال های زیر پاسخ دهید:

بارم: ۲

- الف) در بیت زیر آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
 «ایوب با چندین بلا، کاندربلا شد مبتلا / پیوسته این بودش دعا «الصبْرُ مفتاحُ الفرج»»
 ب) در بیت زیر چهار مورد از کلماتی که با یکدیگر مراعات نظیر دارند، مشخص نموده و جهت ارتباط میان آن ها را بنویسید.
 «از اسب پیاده شو بر نطع زمین رُخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان»

(۱۰۱)

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

در شعر زیر، آرایه «تضمین» به کار رفته است. یک دلیل برای آن ذکر نمایید.

بارم: ۱

مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی
 که بتان فرو گذارند اساس خودنمایی
 شده انتظارم از حد، چه شود ز در آری؟
 ز دو دیده خون فشام ز غمت شب جدایی
 چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی

(۱۰۲)

متوسط

تشریحی قلمچی ۱۳۹۸

به سوالات زیر پاسخ دهید:

بارم: ۲

- الف) در بیت زیر چهار واژه که با یکدیگر مراعات نظیر دارند را مشخص کنید.
 «تا ز باغ خاطرات گل های شادی بشکفد / هر چه در دل تخم کین داری، به زیر خاک کن»
 ب) در کدام بیت آرایه تضمین به کار رفته است؟ بخش تضمین شده را مشخص کنید.
 ۱) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه «جنات تجری تحتها الأنهار» داشت
 ۲) حرف است این که خضر به آب بگوید / زین جیخ دایم آید زنده کس

(۱۰۲)

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

بارم: ۲

در رابطه با تلمیحات به کار رفته در هر بیت، توضیح مختصری ارائه دهید.

الف) به تولّای تو در آتش محنت چو خلیل / گویا در چمن لاله و ریحان بودم
 ب) پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت / من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم

(۱۰۳)

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

در بیت «بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت / شور شیرین به سر هر که فتد، کوهکن است» هر دو آرایه بازم: ۱ و وجود دارد.

الف) تلمیح - تضمین (ب) لف و نشر
 ج) مراعات نظیر - تضمین (د) تلمیح - مراعات نظیر

(۱۰۴)

دشوار

نهایی ۱۴۰۱

با توجه به ابیات زیر در کدام گزینه، آرایه‌ها به درستی به کار رفته است؟

چه زخم چونای هر دم ز نوای شوق او دم / که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را
 «همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»
 الف) مراعات نظیر - تلمیح (ب) تلمیح - تشبیه (ج) تضمین - مراعات نظیر (د) تلمیح - تضمین

(۱۰۵)

دشوار

تشریحی ۱۴۰۰

این بیت از صائب چه آرایه ادبی‌ای دارد:
 از لطافت گرچه ممکن نیست دیدن رو تو را / رو به هر جانب که آرم در نظر دارم تو را

(۱۰۶)

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

کدام بخش از شعر زیر تضمین است؟
 بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین / تنها مرا رهان کن.

(۱۰۷)

دشوار

نهایی ۱۴۰۱

یکی از تلمیحات بیت زیر را بنویسید.
 «گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا»

(۱۰۸)

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

در عبارت زیر چند غلط علمی وجود دارد؟
 «تضمین در لغت به معنی اشاره کردن و متعهد شدن به انجام کاری است. در علم بیان، آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت یا سخن دیگری فقط در شعر است. در تضمین شعر یا سخن دیگران همیشه با نام شاعر یا نویسنده ذکر می‌شود.»

۱۱۰

پاسخ مناسب سؤالات زیر را بنویسید.

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

بارم: ۲

- الف) مشخص کنید در کدام بیت «مراعات نظیر» و در کدام بیت «تضمین» به کار رفته است؟
- ۱) هر چه رفت از عمر، یاد آن به نیکی میکنند / چهره امروز در آیینۀ فردا خوش است
- ۲) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه جنات تجری تحتها الأنهار» داشت
- ب) بعد از مشخص نمودن بیتی که در آن «تلمیح» وجود دارد، تلمیح آن را توضیح دهید.
- ۱) تنگ است ما را خانه تنگ است ای برادر / بر جای ما بیگانه ننگ است ای برادر
- ۲) چون کوه تراشیدم، بر فرق زخم تیشه / در کارگه صورت بیکار نباید شد

۱۱۱

در دوبیتی زیر، چند بار آرایه تلمیح به کار رفته است؟

متوسط

تشریحی ۱۴۰۰

بارم: ۱

- «عاشق آن بی که دایم در بلا، بی / ایوب آسا به کرمان مبتلا بی
- حسن آسا بنوشته کاسه زهر / حسین آسا شهید کربلا بی»

۱۱۲

به ترتیب در کدام دو بیت آرایه «تشبیه» و در کدام دو بیت آرایه «تلمیح» به کار رفته است؟

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

بارم: ۱

- الف) یوسف مصر وجودیم از عزیزی‌ها ولیک / هرکه با ما خواجگی از سر گذارد، بنده‌ایم
- ب) دور گشتن از سبک‌روان بود بر دل گران / می‌شود سنگین چو عیسی گردد از مریم جدا
- ج) نان جو خور، در بهشت جاودان پاینده باش / کز بهشت از خوردن گندم شده است آدم جدا
- د) در حریم وصل، اشک شور من شیرین نشد / کعبه نتوانست کردن تلخی از زمزم جدا
- ه) طالب لعل توام کان که به ظلمات افتاد / طلب چشمه حیوان نکند، چون نکند؟

۱۱۳

«تلمیح» به کار رفته در بیت زیر را بنویسید.

متوسط

نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

- آن کسی را که در این مُلک سلیمان کردیم
- ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است.

۱۱۴

بیت زیر به چه داستانی «تلمیح» دارد؟

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

- «گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند
- جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد»

۱۱۵

در عبارت «درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا»:

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

الف) کدام قسمت، آرایه «تضمین» دارد؟

ب) ارتباط آن را با قسمت‌های دیگر متن، مشخص نمایید.

۱۱۶

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

بارم: ۲

الف) روزنامه ای که میرزاده عشقی به چاپ می رساند چه نام داشت؟

ب) در بیت زیر، دو واژه که مراعات نظیر می سازند را مشخص کنید.

«هر چه رفت از عمر، یاد آن به نیکی می کنند / چهره امروز در آیینۀ فردا خوش است»

ج) در کدام بیت تلمیح به کار رفته است؟ در رابطه با آن توضیح دهید.

۱) بی تربیت، آزادی و قانون نتوان داشت / «سقفص» نتوان خواند نخوانده «کلمن» را

۲) همچو فرهاد بود کوهکنی پیشۀ ما / کوه ما سینه ما ناخن ما تیشۀ ما

۱۱۷

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

بارم: ۲

با توجه به بیت زیر:

«از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»

الف) شاعر بیت کیست؟

ب) عرصه هنری شاعر بیت مذکور چیست؟

ج) پایههای آوایی مصراع اول بیت را بنویسید.

۱۱۸

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

بارم: ۲

الف) وزن هر مصراع را مشخص کنید و هر مورد که دارای نظم ناهمسان است، وزن آن بیت را به دو شکل بنویسید.

۱) از شیشه نبودیم که با سنگ بمیریم

۲) همچو حافظ غریب در ره عشق

ب) وزن کدام بیت «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» است؟

۱) آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت / چهره خندان شمع آفت پروانه شد

۲) ترک گدایی مکن که گنج بیابی / از نظر رهروی که در گذر آید